

Sollefteå 2006-09-21

Seminarium 4

Den förgrymmade ungen

Sammanfattning av föreläsning av Susanne Hjortsberg och Fredrik Jonsson, Bredgårdsskolan, Strömsunds kommun

Definition av den förgrymmade ungen= Barn som kräver extra vuxenengagemang.

Kan vara barn som slåss, är självdestruktiva, utåtagerande, lögnare/lögnerskor, manipulerande mm. Kan även vara barn med olika funktionshinder som dyslektiker, utvecklingsstörda eller barn med andra handikapp.

Föreläsarna beskriver byggstenar i ett hus som teori för sitt pedagogiska förhållningssätt.

Fyra hörnpelare som grund

- **Trygghet** – där respekt, omtanke, hänsyn, integritet och kärlek är viktiga faktorer. Pedagogerna försöker visa eleverna att de är intresserade av eleverna själva. Tillrättavisningar riktas mot negativt beteende och ej mot eleven själv. Rutiner är viktiga, som att ta i hand och hälsa varje morgon, ev krama om eleven så önskar. Bekräfta och se alla elever, inte bara bråkstakarna!

- **Inkludering** – Alla är en del av gruppen och skall ha en plats i klassrummet.
 - anpassade studieplatser för de som behöver.
 - övriga väljer själva plats, vilken varierar efter lektion
 - vrå att gå undan till vb. Viktigt att pedagogen hämtar eleven och stämmer av, ger tid för samtal och stöd. Eleverna skall kunna vara kvar i klassrummet och ej utvisas. Pedagogerna turas om att sköta klassen och de med särskilda behov. Kan ta mycket tid och pedagogerna behöver is i magen när konfliktlösning är tidskrävande, men detta lönar sig i längden. Viktigt att tala med barnen i allmänna ordalag om dåliga beteenden. Olika regler måste gälla för olika barn och det är viktigt att övriga barn förstår att detta gäller och varför. Mycket vuxenkontakt med ”de förgrymmade ungarna” kan göra övriga avundsjuka. Viktigt ge tid till välfungerande barn.Förändringar tar tid. Väl använd tid i skolans sociala verkstad. Regelverk byggs upp under hösten i samförstånd med elever.

Rastkonflikter reds ut direkt lektionen efter konflikten.

•**Meningsfullhet** – Det måste finnas något i lektionen som intresserar och stimulerar eleverna. Lärandesituationen byggs på nuläget. Pedagogerna konkurrerar med TV, datorer och alla andra intryck eleverna har- jämför med tidigare situation i samhället.

•**Självkänsla/Självförtroende** – de förgrymmade ungarna har ofta svårt att se egna tillgångar och brister. Har ofta höga krav på sig själv. Skev självbild ger lätt en negativ spiral. Viktigt med positiv förstärkning - ge beröm även för små positiva saker. Man kan få leta positiva saker hos en del barn som upplevs som ”monster”. Bygg barnens självkänsla och lägg bort mosterglasögonen. Ha realistiska mål för beteende! Diskutera med eleven. Ofta nödvändigt att berömma beteenden som är självklara. Ex att låta bli att sparka på kompis. Viktigt att hjälpa övriga barn att stå ut med störande barn. Beröm alla barn. Viktigt att i föräldrasamtal och på föräldramöten i allmänna ordalag förklara och få förståelse och acceptans för de ”förgrymmade ungarna”.

På de fyra grundstenarna vilar golvet som är VÄRDEGRUNDEN

Störande barn sätter hörnpelarna i gungning. Två pedagoger som kan avlösa varandra ger större möjlighet att leva upp till värdegrunden. Får ej ta konflikter personligt. Kräver en ständig dialog, medvetet arbete där tid måste avsättas tillsammans med barnen. Vi lever i en föränderlig värld. Jfr Internet.

Pedagogerna på skolan har även 1 tim/vecka avsatt i schema för etikdialog med kollegor.

VÄGGARNA I HUSET består av:

Individanpassning - Barnen kommer till klassen med olika förutsättningar. Sök efter barnens starka sidor den första tiden. Auditiva? Visuella? Praktiska?

Bygg undervisningen på varje barns starka sida. Detta kräver mycket kontakt med föräldrar initialt. Om barnet får hjälp att lyckas, får det en plats i gruppen, växer i självförtroende. Tillåtet att lösa uppgifter på olika sätt och efter olika funktionsgrad.

Närvarande vuxen- Kräver öppna ögon och öron hela tiden. Ute före skolstart, med på raster och under måltider. Ser då vad som händer och kan lättare lösa konflikter.

Ligg steget före, undvik icke önskvärda situationer. Ta tid att lyssna.

Förberedelsearbete för lektioner kan barnen hjälpa till med.

Tydlighet - i lärarnas ramar och regler. Vad skall göra under dagen? Mål? För dagen och för veckan. Viktigt med morgongenomgång på ett sätt så att *alla förstår planeringen*. Stäm av med elever som kan ha svårt att förstå. Viktigt att handlingar får tydliga konsekvenser. Får ej slira på regler. Båda pedagoger måste vara överens om vilka regler som gäller.

Kräver mycket tid att förklara. Bli en tydlig människa som pedagog -utelämna personliga saker (inom rimliga ramar) för att bli en person med känslor, tankar och ett liv utanför skolan .

Dialog- Viktigt att barnen får tillfälle att tala om vad de tycker. Prata även om vardagliga och oväsentliga saker. Ta direkt itu med konflikter. Ibland i grupp. Ibland enskilt för att få olika versioner av situationen. Gör en tolkning av sammanhanget och barnens delaktighet. Alltid kontakt med föräldrar. Kommunikation i båda riktningar. Överenskommelse med föräldrar om hur kontakten skall ske. Ge både positiv och negativ feedback och glöm inte den positiva!

Åtgärdsprogram: där båda pedagoger är med i samtal med föräldrar. Kan inkludera läxor för att hinna med i undervisningen.

TAKET PÅ Huset består av en:

Pedagogisk grundsyn - Holistisk grundsyn

Pedagoger kan inte lära barn utan bara guida barnen att lära sig själva. Vara en resurs för barnen. Vissa kan behöva en motor. Viktigt möta barnen i deras nyfikenhet.

Helhetstänk – hur ser barnets hemsituation ut? Hur går det på ishockeyträningen? Vågar barnet åka buss? Är det kaos hemma? Förståelse för barnets hela situation ger möjlighet att ligga steget före, undvika för stora krav, vara en samtalspartner eller aktiv lyssnare.

SKORSTENEN med rökpelare består av:

Reflektionen – varför blir det så eller så? Kritisk egen och kollegial granskning. Kanske få bra dagar. Ge kritik och beröm till medpedagog. Erkänn misstag även om det gör ont.

Kjell Åke Lysell, skolöverläkare i Sundsvall
Lyssnade och antecknade.....